Nagyvárad, 1907. XIII. évfolyam 124. szám. Vasárnap, junius 2.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáca-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, junius 1.

Nem adjuk.

A vallási szinezetet nélkülöző bölcselet a nevelés célját abban állapitja meg, hogy az ember összes testi és szellemi tehetségeit megfelelő harmóniában egymással teljesen ki kell fejleszteni, hogy az igy kifejlődött egyén alkalmas legyen az emberi célok elérését munkálni, azaz a földön magának is, másoknak is annyi boldogságot szerezni, amennyit csak lehet. Ennek a nevelésnek célja tehát tisztán a földön van, eszközei is tisztán természetesek, földiek. S minthogy a modern filozófia a természetfölötti világrendről, természetfölötti boldogságról még annyit sem akar már tudni, amennyit az emberi gondolkodás zseniális megrontója, Kaszt Immanuel még megengedett, a vallási szinezetet nélkülöző nevelés oda irányul, hogy a növendék az összes vallások egyenértékűségéről, jobban mondva, egyenértéktelenségéről meggyőződve, csak a »tisztán emberi«-it keresse és müvelje mindenütt. Az ugy nevelt ifjak közt a hitélet, a vallásos felfogás elcsenevészedik, mig másrészt a magára hagyott és korlátlan urrá tett emberi ész mértékfelett elbizakodik, hogy aztán az élet szenvedéseinek terhe alatt annál biztosabban rohanjon a kétségbeesésbe.

Innen van az, hogy a katholikus egyház, melynek feladata a lelkek megváltásának folytatása, a lelkek Istennel való biztos és reális összeköttetésének létrehozása siron innen és siron tul, soha jó szemmel nem nézheti az indifferens nevelést.

De hogy is nézhetné?

Hiszen Jézus Krisztus óta a keresztény nevelés feladata nem lehet más, mint az, hogy életünkben visszatükrözzük Jézust, a mi mesterünket. Gondolataink, eszméink, nézeteink, beszédeink, irásaink az ő szellemét vannak hivatva ábrázolni, mert ez az Istenhez jutásnak egyedüli utja. »Senki sem juthat az Atyához, hanem csak én általam». Ha tehát Istent, a mi természetfeletti célunkat akarjuk elérni, akkor, mint az apostol mondja, magunkra kell öltenünk Jézus Krisztust. Az ember testi erejét alája kell rendelni a természetfeletti kegyelemmel müködő lélek erőinek és az életben, itt e földi életben nem szabad végcélunkat keresnünk. Erény, önfeláldozás, önmegtagadás, szüntelen való küzdés az igazságért és folytonos áldozat az Isten és felebarát szeretetének oltárán, ezek azok, amikre az emberiséget nevelnünk kell.

Látnivaló tehát, hogy a katholikus nevelés és az indifferens nevelés közt nagyon nagy az ellentét és a harc, sohasem fog szünetelni.

Ám ha minden embert igy kell nevelnie az egyháznak, még inkább igy kell nevelnie a tanitókat. A katholikus tanitó nem simplex abcés mester, hanem Jézus Krisztus eszméinek és törvényeinek bizonyos értelemben letéteményese és minden esetben megvalósitója és megvalósithatója. A parancs: »Engedjétek hozzám a kisdedeket« első sorban nekik szól. S éppen ezért az egyházban a papi méltóság után a tanitói hivatal méltósága a legelső.

Tévedés sőt bün az, mikor a tanitót az állammindenhatóság nevében lefoglalják és csak a nemzeti eszme apostolává degradálják. A nemzeti eszme a hitet soha sem helyettesitheti, mert hit nélkül, tartalom nélküli izé válik önmaga is. Ha én nem azért szeretem hazámat, mert ezt sulyos felelősség terhe alatt követeli tőlem Isten az én hazafiságomnak semmi belértéke nincsen. Az állam nem öncél és nem is lesz az soha. A végcél az Istennel való egyesülésből eredő boldogság, ennek a hazaszeretet csak egyik eszköze. Aki azt mondja, hogy szereti hazáját, faját, nemzetét, de Istenről nem akar tudni semmit, az hazudik, mert az ember lelke a felelősség érzete nélkül el nem lehet s ez a felelősség csak akkor bir föltétlenül kötelező erővel, ha Isten előtt vagyunk felelősek.

A tanitók nevelését tehát az egyház a mag kezéből öngyilkosság nélkül ki nem adhatja. Az állam a maga tanitóképzőiben a katholikus elveket a növendékek lelkébe kellő sikerrel, kellő erővel át

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bucsuzás, a viszontlátásig.

Utolsó előadás — bucsuzás a viszontlátásig.

A közönség nem bánja már ilyenkor, hogy vége a szini évadnak. Hosszu hónapok alatt lassan minden jóba belefárad az ember. A szinházi közönség jó része nyaralni megy s örül, ha a meleg szinházat pár hónapig zárva tudja. A szünet alkalmas arra, hogy felfrissitse az érdeklődést az uj idény iránt s alkalmas arra is, hogy az uj idény elé fokozott reményekkel tekintsünk.

A »fokozott reményekből« a szinházlátogató közönség soha sem fogy ki. Minden évben felmerülnek fogyatkozások, amelyeket addig panaszolunk a szezon folyamán, mig nem marad egyéb reménység, mint — az uj évad. Akkor aztán kezdhetjük elölről.

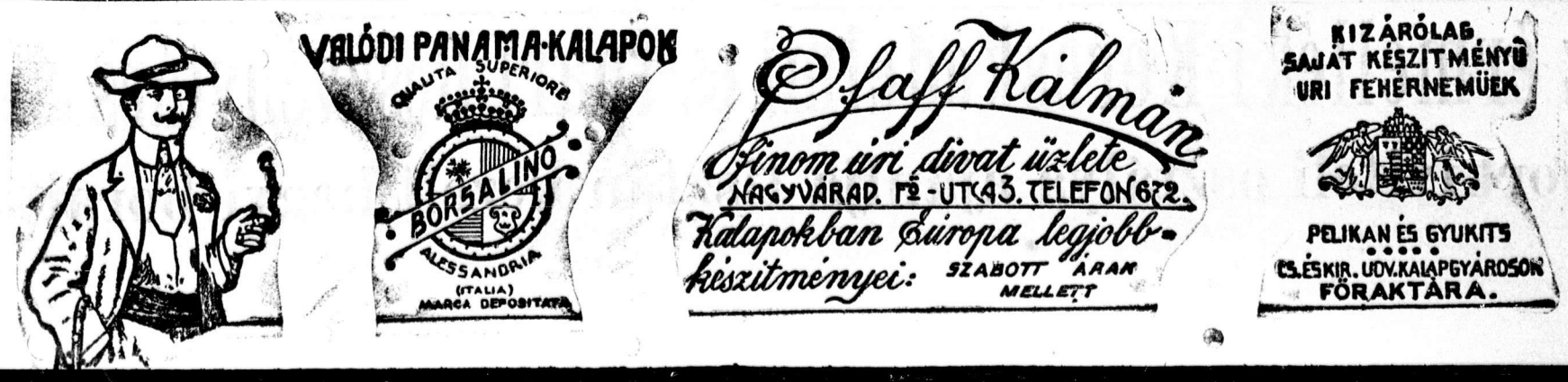
Az elmult idény legfőbb eseménye nem a szinházban, hanem a városházán játszódott le: Somogyi Károly minden pályázat nélkül kapta meg ujra a Szigligeti-szinházat. Hamarosan nem találunk példát a bizalomnak ilyen tanujelére a vidéki szinészet történelmében; de érthetővé tette ezt a határozatot nemcsak Somogyi Károly egyénisége, hanem a magyar vidéki szinpad általános helyzete.

Rövid pár év alatt egyik szinház a másik után nyilt meg Budapesten. Nincs még messze tőlünk az az idő, mikor a Vigszinház a legifjabb múzsatemplom volt a fővárosban s ma már az idősebbek közé sorolható, amelynek multja van. S mi magyarázza meg ez ujabb és ujabb intézetek fejlődését?

Ha megnézzük a főváros ujabb szinházai tagjainak névsorát, jórészt kedvesen ismerős nevekkel találkozunk. A vidéki szinpadok kedvenceit egyszerre, tömegesen vonta magához a főváros. A vidékre nézve most az a helyzet állott elő, hogy volt a közönségnek fejlődő izlése, megvoltak magas igényei, de hiányoztak azok a müvészerők, akik ezt az izlést kifejlesztették s az annak nyomában fakadt igényeket képesek voltak kielégiteni. Ennek pedig a következményei: elégedetlenség, éles kritikák.

A fővárosnak tulságos felszivó ereje ma sincs csökkenőben; éppen Nagyváradról is tudunk rá példákat felhozni, hogy a kiváló tehetségek sorra távoznak Budapestre. Másrészt a sziniiskolák nem látják el a vidéket elegendő mértékben kiváló tehetségekkel; hiszen a fővárosnak óriásilag fellendült szinpadi élete nemcsak a szini iskolák tehetséges növendékeit, hanem a protekciós alakokat is képes elhelyezni.

Ilyen lévén a helyzet általános képe, nem csoda, ha vidéken igazán jó szintársulat nehezen található. Kolozsvár a maga államilag segélyezett szinházával és igazán müvelt, nem pusztán operettekért lelkesülő közönségével a vidéken maradt erők javarészét lekötvén, Somogyi Károlynak nehéz helyzete van a közönség igényeivel szemben. Teljesen méltányolta ezt a szinügyi bizottság határozata s a pályázat mellőzésével hatalmas támasztékot adott az igazgatónak. Erre már épithet, erre hivatkozva erőseb-

nem plántálhatja. Nagyon jó, ha becsületes embereket tud nevelni. Mi tovább megyünk, oly nevelőket akarunk, akik szenteket tudjanak nevelni magukból is másból is. Aztán meg ha az állam ma még hangoztatja a valláserkölcsi nevelést, ki biztosit minket, hogy egy szociáldemokrata parlament francia példára ki nem dobja a szent keresztet az iskolákból?

Bármennyire becsüljük az állami törvényeket, az állammindenhatóság eszméje előtt le nem borulhatunk anélkül, hogy megne tagadnók Jézust a Megváltót.

Legyenek hát tanitóképezdéink továbbra is az igaz honszeretet szentelt csarnokai, de mindenekelőtt maradjanak az egyház kezében. Aki képezdéinket feladja, vagy azok katholikus jellegét elrabolni active vagy passive törekszik, ellensége Jézusnak és egyházának s igy ellensége a keresztény Magyarországnak is.

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, junius 1.

Elnök: Justh Gyula.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után beterjesztik az 1848—49-iki honvédek emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényt. (Éljenzés.)

Kálai Leó: A vasutasok pragmatikájáról szóló javaslatot terjeszti be a közlekedési bizottság jelentésével kinyomatás, kiosztás és napirendre térés végett. Ugyanilyen jelentést terjesztett be Jankovich István az igazságügyi bizottság előadója.

Várady Károly jegyző: Jelenti, hogy az inditvány könyvbe bejegyzés nem tétetett. Az interpellációs könyvbe Bartha Odön, Rácz Gusztáv és Buza Barna jegyeztek be interpellációt.

Következik a cselédtörvény részletes tárgyalásának folytatólagos tárgyalása. Még pedig 31 szakasz.

Gaál Gaszton: A szakaszhoz módositást nyujt be, mely szerint a kisgazda ne legyen kénytelen a póttartalékos katonát a kiképzés ideje alatt is fizetni.

Mezőfi Vilmos: A paragrafus rendelkezéseit kiterjeszteni óhajtja a hónapos cselédekre is.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter inditványára a Ház a 31. § Gaál Gaszton módositásával fogadja el.

A cselédek tandija és adója.

Molnár János: A 32-ik szakaszhoz módositást nyujt be. A gyermekes cselédeket a szakasz rendelkezései miatt a gazdák elbocsájtják vagy föl sem fogadják. Azt a rendelkezést tehát, mely szerint a gazda köteles cselédje gyermekeinek tandiját fizetni, a cselédek érdekében törölni kell.

Ernszt Sándor: A rendelkezés fönntartását kivánja. Ezt a módositást ajánlja, hogy azon helyeken, hol eddig a cselédek nem fizettek gyermekeikért tandijat, a gazdák se legyenek kénytelenek értük fizetni.

Mezőfi Vilmos: Módositást nyujt be, mely szerint a cselédek összes adóját is a gazda viselje. Egyuttal határozati javaslatot is nyujt be a cselédek teljes adómentességét célzó törvény elkészitésére.

Leitner Adolf: Inditványozza, hogy a gazdasági cselédek gyermekei állami iskolában tandij és beiratás mentesek.

Lucsis János: Hozzá járul Ernszt Sándor módositásához.

Mezőssi Béla államtitkár: (Az eltávozott földmivelésügyi miniszter helyett.) Nem osztja Molnár aggodalmait, mert a gazdák a cseléd-hiány miatt nem válogatnak családos és nem családos cselédek között. Ernszt Sándor módositását elfogadásra ajánlja.

A Ház az 52. §. Ernszt Sándor módositásával fogadja el.

A megdorgálás és büntetés.

Következik a 33-ik szakasz.

Bernát István előadó: A 33-ik §-ra nézve előadja a munkásügyi bizottság álláspontját. A §. szerint a gazda megdorgálhassa cselédjét és törvény előtt ilyen esetben az a véletlen acceptáltassa, hogy a gazda szándéka nem volt sértő. A támadások azzal vádolják e §-t, hogy a kétféle becsületet statuál, pedig nem tesz egyebet, csak ezt, hogy a bizonyitás kötelességét panaszttevőkre háritja.

Vásárhelyi Dezső: Az eredeti szöveg fenntartását kéri.

Návay Lajos: Élesen kikel a §. ellen. Csodálkozik azon, hogy e Házban kell hangoztatni azt, hogy a cselédet meggyalázó módon megfenyitni nem szabad. Ez a szakasz mindent megvon a cselédtől és minden jogot megad az urnak. Kétféle becsületet statuál és a cseléd erkölcsére durvitólag hat. (Igaz! Ugy van!) Inditványozza, hogy a gazda a tisztesség határai között megdorgálhatja a cselédet, de pénzbüntetéssel és bérletlevonással ne büntethesse. (Élénk éljenzés.)

Mezőssy Béla: Návay inditványához hozzájárul, de tiltakozik a sajtó egy részének támadása ellen, mely részben a gazdákat brutalitással vádolták. Kijelenti, hoky a szakasz rendeltetése mellett a gazda fegyelmi joga a gazdaságon belül teljesen fenmaradt.

Elnök: Az ülést tiz percre felfüggeszti.

Szünet után:

Elnök: Az ülést ujból megnyitja.

Emődy József: Csatlakozik az előadó véleményéhez. Nem ismeri el, hogy a szakasz kétféle szakaszt akarna statuálni, és tiltakozik Návay felszólalása ellen. Német törvénykönyvekből citál, hogy védje a szakasz rendelkezését. Ajánlja a szakasz eredeti szövegben való elfogadását.

Kelemen Samu: Röviden reflektál Emődy ferde állitására.

Pop C. István: Hivatkozik a szentirásra, mely kimondja, hogy nemcsak Isten előtt, de magunk előtt is egyenlők vagyunk. A jelen praragrafusból ez igy nem tetszik. Elfogadja Návay Lajos módositását.

Fenyvesi Samu: Návay módositását fogadja el.

Gieswein Sándor. Ez a paragrafus igy amint ezen a munkásügyi bizottság javaslatában olyan, hogy a kedélyeket felizgatja. Hozzájárul Návay inditványához. (Éljenzés).

Csitári Béla: Ugyanolyan az inditványa, mint a Návayé, ép azért hozzájárul Návay inditványához.

Csitáry, Pető, Kardos Samu Návay inditványát pártolják.

Mezőfi az egész § törlését inditványozza.

Okolicsányi és Zichy Vladimir ellene vannak Návay inditványának.

---

ben szervezheti társulatát. Olyan szinpártoló város, amely az érdemet ennyire elismerni képes, méltó arra, hogy benne találja fel a müvész a maga legszebb ambiciói kielégitését.

Somogyi érdemeinek egy része a multra tartozik. Tudott olyan társulatot szervezni, a mellyel a vidéken csak a kolozsvári állja ki a versenyt. Azonban most már többel tartozik Nagyváradnak: olyan erkölcsi elismerést kapott, amelyért erkölcsi viszonzással tartozik. A pályázat mellőzése maga után vonja, hogy Somogyi a jövőben ujabb érdemeket szerezni köteles.

Joggal elvárja a közönség, hogy a társulat megfeleljen az igazgató személyébe helyezett nagy reményeknek.

A mostani társulat nagyjából kielégiti a müvészi igényeket, amennyiben a legtöbb szerepkörre van olyan erő, aki a maga nemében a vidéken ritkitja párját. Károlyi Leona énektudása és hatalmas hanganyaga, Tóth Elek és E. Kovács Mariska alakitó képessége, Palásthy ötletessége és eredetisége, Toronyi tenorja olyan kiválóságok, amelyeket bármely vidéki társulat megirigyelhetne. Másodrendü erőink is megfelelők. Szóval akik *vannak*, azok ellen semmi kifogás. Tehetségesek, igyekezők. Még Sárossy Andor is, aki eleinte használhatlannak látszott, népszinmüvekben értékes erőnek bizonyult.

Akik nincsenek, azokról szól az ének.

Nagy hiánya a társulatnak, hogy nincs olyan baritonistája, akit operettben is használhatna. A hanganyag — még pedig olyan, hogy különbet kivánni sem kell — megvan Szendénél; van énektudása is. Nem tudjuk eléggé melegen figyelmébe ajánlani, ne hagyja ezt a hangot kiaknázatlan kincsnek, hanem folytassa az eddigi igyekezettel a *szinpadi* hatás titkainak elsajátitását. A nyári állomás alkalmas lesz arra, hogy a nagyobb operett-szerepekkel is felléphjen s ekként lassan azzá legyen, a mire hanganyaga predestinálja: kitünő baritonistává.

Tábori Fridával ugy látszik, megoldást nyert a szubrett-kérdés és pedig ugy, hogy *Károlyi* Leona mellett teljesen megfelel. A koloratur-primadonna mellett van jeles szubrett is. Ilyen szerencsés helyzetben, ha Szende is kellően kifejlődik, ambiciózus szinigazgató és tehetséges karmester nem hagynák annyira Hamupipőkének az operákat, mint hagyták az idén. A »Pillangó kisasszony« oly szépen sikerült, hogy csak egy hibája volt: első és utolsó kisérlet volt a komoly operatanulás terén. Volt idő, amikor egy évben 4—5 operát is láttunk Nagyváradon; most sem volna boszorkányság például kéthavonként egy-egy operát beleilleszteni a müsorba. Lehetséges volna, csak jóakarat kell hozzá.

Egyáltalán nem ártana némi jóakarat az iránt, hogy a müsor értékesebb, komolyabb és tartalmasabb legyen. A drámai tehetségek éppen ugy szunnyadozhatnak nálunk, mint az operaénekesi ambiciók. Shakespeare, Moliére és a magyar klasszikusok nem találnak hajlékot a Szigligeti Ede nevéről nevezett szinházban. Ellenben volt akárhány hét, amikor a közönség valósággal megcsömörlhetett az operettektől. Hétfőtől vasárnapig csupa operett, a vigjátéki és drámai személyzet pedig csak a szinészpáholyban volt látható.

Hozzájárult az a körülmény is a bosszusághoz, hogy az operettes hetek leginkább virágvasárnap után ütöttek be, amikor a zenekaron nagyon is érezhetővé vált a hat eltávozott tag távolléte. Ugy értesültünk, hogy a létszámcsökkenésnek nem az igazgatóság az oka s

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A vitát hétfőre halasztották és elővették az

interpellációkat.

Visontai Soma az amerikai Szabadság kitiltása tárgyában interpellál.

Kiadták a belügyminiszternek.

Szeklay Ottó a pozsonyi tölténygyár érdekében interpellált.

Fekelfalussy honvédminiszter válaszát a Ház tudomásul vette.

Batthyány Tivadar gróf Brankovics pátriarka ügyében interpellált.

Több interpelláció elhalasztása után az ülés fél 4 órakor véget ért.

Válsághirek.

Lappangva, suttogva, de komolyan terjednek a magyar válság hirei. Egyelőre a félhivatalosak cáfolatai jelennek meg, a melyeket azonban csak félkomolyan lehet venni. Minden félhivatalos cáfolat hangján keresztül érezhető az a tény, hogy a helyzet igen komoly s hogy kilátás van kormányválságra.

Emlegetik, hogy az alkotmánybiztositékok kérdése idézte fel a válságot. Ezt elhinni nem lehet. A király a trónbeszédben bejelentette az alkotmánybiztositékokat s igy azokat visszautasitani, miattuk kormányválságot felidézni nem fog. Hanem igenis van egy másik kérdés, a mely szintén megoldásra vár s a melyben a felsőbb körök merev felfogása miatt igen nehéz a kibonyolitás: és ez a kiegyezés ügye is a létszámemelés.

Az osztrák választások előtt is nagyok voltak az ellentétek a magyar jog és az osztrák zseb álláspontja közt, de legalább nem volt kizárva a megegyezés lehetősége.

Mikor Wekerle most legutóbb Bécsben járt, egészen megváltozott helyzettel találta magát szemben. Beck osztrák miniszterelnök ugyanis a választások eredménye folytán többség nélkül áll és egyszerüen Magyarország rovására akar magának többséget csinálni, esetleg az egész Reichsratot maga mögé sorakoztatni. A választások előtt az osztrákok meglehetősen konciliánsok voltak, de most a legridegebb visszautasitó álláspontot foglalják el. Beck kijelentette Wekerlének, hogy ő csak ugy egyezik, ha husz évre szól a megegyezés. A bank külön választásáról szó sem lehet és közbeeső vámvonal felállitásáról ne is álmodjanak. A kvótát pedig az egész huszéves kiegyezés tartamára ujból állapitsák meg, ami nyilván annyit jelent, hogy ezt is fel akarják emelni.

Más engedményt nem tesznek, minthogy belemennek a fogyasztási adók különválásába és a közös államadósság magyar részének konvertálásába. Ezen az alapon Beck most már tárgyalt volna, de ez Wekerlének nem kellett és az ő kivánságára mentek szét ugy, hogy a tárgyalások folytatására még határidőt sem állapitottak meg.

A dolgok ilyetén állása mellett ment Wekerle a király elé és bejelentette, hogy ezek között a változott körülmények között ő képtelen kiegyezést kötni, még ha akarna is; mert a függetlenségi párt egy nagy részének magatartása nagyban megnehezíti az ő helyzetét. Ezért fel is ajánlotta ő Felségének a maga lemondását és egyben utódjául Kossuth Ferencet, vagyis tiszta függetlenségi kabinetet ajánlott, mondván, hogy a függetlenségiek Kossuthnak megteszik azt, amit tőle megtagadtak.

A király azonban nem fogadta el a lemondást, hanem meghagyta Wekerlének, hogy odahaza tájékoztassa önmagát, illetőleg a mértékadó politikusokat és értesse meg velük, hogy a kormánynak a vállalt kötelességeket teljesitenie kell, nevezetesen meg kell csinálnia a kiegyezést, az ujoncjutalék felemelését és az általános választói jogot és csak azután menjen el. De azt is különösnek találja a király, hogy a 67-esek vagyis — mint ő mondja — az ő hivei ellenzékben legyenek a függetlenségiekkel szemben.

Wekerle hazajött és kénytelen-kelletlen elmondotta a király izenetét az általa beavatandónak vélt politikusoknak és igy csakhamar a pártokban köztudomásra jutott, hog baj van. A főbaj a függetlenségi pártban támadt. Mig a párt egy része ujjongva fogadta az esetleges függetlenségi kormány hirét, addig a higgadtabb része rögtön képtelenségnek jelezte, hogy holmi 67-es ellenzék nemzetibb legyen a függetlenségi kormánynál és többségnél. Batthyány Tivadar ügyvezető alelnök, maga hirdeti, hogy ő nem akar részes lenni a függetlenségi eszmék lejáratásában és ezért adta be Kossuthnak lemondását az ügyvezető állásról és jellemzi a helyzetet, hogy Kossuth sem a párt elé nem terjesztette a lemondását, sem egyetlen szóval nem biztatta Batthyányt maradásra.

Andrássy és Apponyi is osztják Batthyány nézetét és nagykönnyen megeshetnék, hogy kormányválság esetén nemcsak a koalició, hanem a függetlenségi párt is szétmenne és például Apponyi meg sem maradna a tiszta függetlenségi kabinetben.

A juniusi ünnepély kérdése nagyon alárendelt szerepet játszik a válságban. Nem is igaz, hogy a király nem jön Budapestre. Biztos értesülésünk szerint *a király junius hó 6-án este* fél nyolc órakor külön vonaton érkezik Budapestre és — ha a válság akuttá válik — itt Budapesten fogja elintézni.

A függetlenségi párt és Kossuth Ferenc.

Tegnap igen kemény hangu félhivatalos nyilatkozatban kereken lecáfolták azt a hirt, hogy *Kossuth* Ferencnél néhány nappal ezelőtt a függetlenségi párt vezérei konferenciát tartottak, melyen egyenesen felszólitották a párt elnökét, hogy hagyja el a miniszteri székét, mert az alkotmánybiztositékok elhuzódása miatt ez a párt tekintélyének a felőrlődésével is jár.

Az is köztudomásra került, hogy Kossuthot ez a felszólitás igen kellemetlenül érintette s idegesen azt válaszolta, hogy bizzák csak rá, ő tudja legjobban, mikor menjen es meddig maradjon.

A képviselőház folyosóján ma igen derüs kommentárokkal kisérték a félhivatalos dementit, amely szerint Kossuth két nap óta még csak nem is beszélt függetlenségi képviselővel. Konstatálták, hogy az emlitett értekezlet csakugyan megvolt, a lefolyásáról beszámoló tudósitások is megfelelnek nagyjában az igazságnak s többek közt Ugron Gábor, Nagy Dezső, Szatmári Mór, Rátkay László, Hoitsy Pál és még többen vettek azon részt.

Uj pártalakulások?

Egy reggeli lap szerint a koalició kebelében uj pártalakulás készül, sőt már be is fejeződött s ebben gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Apponyi* Albert, *Holló* Lajos, gróf *Batthyány* Tivadar és *Rakovszky* István vennének részt. Az uj többségnek pedig — *Széll* Kálmán volna a vezére. A képviselőházban ezt a kombinációt rossz tréfának mondják.

— Mégegyszer megegyük a békát — mondta az egyik függetlenségi politikus — azért, hogy Rakovszky István és Széll Kálmán legyen a miniszter?

Arról van szó, hogy a függetlenségi pártnak mintegy 150 konzervativ-agrár tagja kilép a függetlenségi pártból és az alkotmánypárttal és a néppárttal egyesül. Ennek az uj többségnek Andrássy Gyula volna a vezére, aki azután a kormányt is átvenné. De szó van arról is, hogy az uj többség vezetését Széll Kálmánra bizzák.

A folyosón különben sokat beszéltek ma *Polónyi* Géza szerepléséről.

— Mindennek ő az oka — mondta az egyik képviselő — miért nem vette bele a paktumba az alkotmánybiztésitékokat?

— Hiszen benne van! — válaszolták neki.

— Dehogy is van. Csak a trónbeszédben van nyomuk. És ha nincs róla szerződés, akkor az nem is garancia.

Polónyi néhány hete már Budapesten tartózkodott s az estéit rendesen Visontai Soma és Molnár Jenő társaságában a Hangsi-kioszkban töltötte. Ma aztán — ugy beszélték — elutazott Gasteinba. Rebene gesta.

A válsághireket ma Andrássy, Wekerle, Justh megcáfolták, de azért azt tartják, hogy az alkotmánybiztositékok kérdése magában hordja a válság csiráját.

Az aratás réme.

— *Az ermihályfalvai főszolgabiró csendőrséget kér.* —

A gazdák réme az arató sztrájk titokzatos előjelei rémitik a gazdákat. Még ez ideig nem tudnak biztosat, de a munkások magatartása határozottan arra mutat, hogy a gyönge termés mellett az aratás idején nagy sztrájkok várhatók a megyében.

---

hogy egyelőre lehetetlennek bizonyult uj zenekari tagokat szerezni. Éppen erre való tekintettel meggondolandónak tartunk egy nem éppen népszerü, de az adott viszonyok közt ajánlatos módozatot: a katonazenekar alkalmazását. Igaz, hogy az önálló magyar hadsereg felállitásáig, vagyis egyelőre beláthatlan ideig a hazafias daraboknál kellemetlenségek lehetnek. Az is igaz, hogy az ezredkivonulások a próbákra nem éppon alkalmasak. De ami a hazafias szempontot illeti, a polgári zenekar épp oly kevéssé tulipántos, mint a katonai, lévén mind a kettőnek tagjai jobbára csehek; a próbák pedig mindig beoszthatók ugy, hogy az ezredkivonulás is jóllakjék s a zenekar jó hirneve is megmaradjon. Az ellenben feltétlenül bizonyos, hogy jobb lenne a zenekar a mostaninál.

Ez az — ismételjük — éppen nem népszerü eszme persze csak akkor lenne kiviendő, ha a hiányok állandóak lennének, mert hogy a jelenleg zenekarban van értékes anyag, azt éppen a Pillangó kisasszony előadásakor mutatták meg.

Egyes elszórt, töredékes ötletek ezek, a melyeket szeretnénk utravalónak adni a nyári állomásra távozó társulatnak. Azzal az értékes anyaggal, amely a jelenlegi társulatban Somogyi Károly rendelkezésére áll, e töredékes gondolatokat mind valóra válthatja — s akkor a töredékekből kialakul a közönség élvezetére, a művészek dicsőségére a harmonikus, komoly művészet a maga igazi értékében.

—r.

A megye két hatalmas járásából érkezett tegnap főszolgabirói jelentés az alispánhoz. Az egyik a margitai járásból lett téve. Ez a jelentés nagyon is megnyugtató.

Azt irja *Nyisztor* Alajos főszolgabiró, hogy a járás területén általános nyugalom észlelhető, sőt a munkásmozgalmakra nincs is kilátás, mert a jelenlegi vetés állomány, habár sokat szenvedett a kedvezőtlen idő miatt, mégis az utóbb beállott esőzések után általános a javulás, ami a gazdákat és a munkásokat megnyugtatta.

E szolid hangu és örvendetes jelentéssel teljesen ellentétben áll az Érmihályfalváról beküldött főszolgabirói jelentés.

Az érmihályfalvai jelentés nyugtalanitó hireket tartalmaz. A főszolgabiró a munkások jelenlegi álláspontjukból arra következtet, hogy az aratás idején a sztrájkok egész tömege fog előállani. Leverő a jelentés annál is inkább mert arról is ad hirt, hogy az agitátorok munkája következtében a munkások hangulata az egész járáson egyforma.

A munkások az izgatóktól félrevezetve ott is gyanus álláspontra helyezkedtek, hol eddig a legbékésebb hangulat uralkodott.

Ezen a területen különben az előző évek folyamán is igen sok esetben fordult elő sztrájk, pedig akkor még nem voltak alávetve a munkások az agitátorok kényszeritő befolyásának.

A lefolyt sztájkok azt is bizonyitották, hogy a munkások annak idején a közbiztonságot is veszélyeztették. A helyzet pedig azóta nem hogy javult volna, hanem egyre rosszabb és rosszabb lett.

A járási főszolgabiró a tapasztalatok révén jelentésében előadja, hogy a közbiztonság megvédelmezésére a csendőrség jelenlegi létszáma igen kevés, minek következtében megtörténhetik, hogy egy nagyobb sztrájk alkalmával a lakosság, de különösen a birtokosok vagyon és életbiztonsága forog veszélyben.

A főszolgabiró előreláthatólag ké i az alispánt, hogy a fenyegető helyzet elkerülése végett a jelenlegi csendőrőrsök létszámát az aratások idejére emeljék fel. A jelentés a következőképen kivánja a csendőrlétszám megerősitését.

Az érmihályfalvai őrsöt	12-re
Piskoltit	6 ra
Bagamerit	6-ra
Erkeserűt	6-ra
Ersenyénit	5-re
Galospetrit	5-re.

Ez a csendőrlétszám valósinüleg képes lesz fenntartani a rendet. Ezt a létszámemelést minél előbb kéri megadni a főszolgabiró, mert az esetleges késedelmezés csak elmérgesiti a helyzetet.

A jelentésre az alispán soron kivül fog intézkedést hozni.

Villamos a fürdőkbe.

Tervek a tanácsnál.

A nehéz és kényelmetlen fürdői összeköttetés, mely jelenleg van, a jövő év folyamán remélhetőleg egy modern közlekedési eszközzel villamos vasuttal lesz felváltva.

A villamos vasut engedményei rohamosan haladnak a cél megvalósitása felé. Jelenleg a tervek is készen vannak és várják a miniszteri, valamint a tanács jóváhagyását.

A tegnapi nap folyamán a tanács felhivására *Hankovits* Ferenc és dr *Tóth* Ferenc a szükséges tervezeteket beadták a városhoz, melyből kitünőleg a közönség érdeke minden tekintetben meg van védve s azok megvalósitása igen nagy nyereség lenne ugy Nagyváradnak, mint a két fürdőnek.

A fürdővasut utvonala a Szent László-tértől mindkét fürdőbe együtt 10744 méter, melyből 2222 méter esik a város területére. A városon kivül a vasut vonala a következő.

Peczeszentmárton község határán kivül az öt kilométer jelzésig az országuton halad, hol is le tér az utról s a belényesi vasut vonalának, valamint a Püspök-fürdőbe vezető dülő ut keresztezése után elágazik. Az egyik vonal ismét a belényesi országuton halad és igy a Félix-fürdőbe visz, mig a másik vonal a Püspök-fürdőbe.

A két fürdő közvetlen összeköttetésére az elgázó vasutak közé egy összekötő vágány van tervezve mely egyszersmint kitérőül is szolgálhat.

A Szent-László téren egy végkitérő van tervbe véve, melyen kivül a pálya mentén még 3 kitérő lesz a menetrend szerint és végül mindkét fürdőben egy-egy végkitérő.

Óránkint három vonat indul Nagyvárad belterületéből és ugyancsak annyi a fürdőkből, azaz minden 20 percben lesz a végpontokból egy-egy vonat inditva. A vonatok igen kényelmes berendezésüek lesznek s állani fognak egy motorból és két pótkocsiból, mely olyan berendezésü lesz, hogy a személyszállitáson kivül alkalmas legyen az utasok podgyászainak szállitására is. Egy egy vasut 190 személy szállitására lesz berendezve.

A tervezet bemutatja a személyszállitási táblázatot is, mely a nagy közönségre igen előnyös. Ugyanis a Szent-László-térről, tehát kiindulási pontból a város végéig mindenkit ingyen szállit a villamos.

Egyébként az árszabály a következő:

A püspök és félix-fürdői végpontokról Peceszentmártonig 12 fillér.

A fürdőkből Peceszőllősig 30 fillér, Csillagvárosig 40 fillér. Ez az árszabály áll forditva is.

Menettérti jegyek a fürdő végpontjáig 70 fillér, mely összegért az utvonal bármelyik pontjáról, bármelyik pontjára szállitják az utast.

A csillagvárosi vámtól a Szent László térig és viszont külön dijat nem fog szedni a vasut.

Itt megemlitik az engedményesek, hogy a Gilányi-utca és a Bánya-sor érdekében létesitendő helyi forgalomra a városi vasut részvénytársaságnak hajlandók az utvonalon Peáge forgalomra bocsájtani.

A vasuthoz a megfelelő villanyáramot a nagyváradi villamosmüvek szolgáltatnák. A táplálás azaz áram hozzávezetés a pálya két végpontjából történnék, még pedig oly módon, hogy a Félix-fürdőben egy áram átalakitó és egy akumulator telep lesz felállitva. Ugyanezen a helyen lesz a kocsiszin is.

A Kapucinus utcára vonatkozólag kérik az engedményesek, hogy magukat az ottani háztulajdonosokat hallgassák meg ebben a tekintetben.

A vasut épitésének az engedményesek részéről nem áll semmi sem utjában. A munkálatok serényen folynak a vasut irodájában a Rákóczi-ut 2. szám alatt.

UJDONSÁGOK.

Samassa bibornok Nagyváradon.

Megyés püspökünk kedves vendége, az Egri bibornok-érsek Ő Eminenciája tegnap délben a helybeli papság tisztelgését fogadta. A tisztelgésen megjelent a káptalan, a lelkészkedő papság, a szeminárium tanári és előljárói kara, az udvari papság, a gör. kath. klérus részéről dr *Laurán* Ágoston vikarius, *Nyes* Mózes és *Buteanu* János kanonokok, végül a szerzetes rendek képviseletében *Novotny* Alfonz, *Kiss* Kolozs és *Szilágyi* Dózsa premontrei tanárok, dr *Wimmer* Julián irgalmasrendü háztőnök, *Zsálik* Privát és P. *Gaurnder* Isaurus kapucinus házfőnök.

Az egybegyült papságot maga a megyéspüspök vezette a bibornok elé. *Szmrecsányi* püspök a mindkét szertartásu és mindkét rendü papság neveben kedves közvetlenségü beszédben köszöntötte a nagynevü egyházfejedelmet, kiben mesterét és atyai jóindulatu barátját tiszteli. Az ő nagy örömében, mely a bibornok látogatása által érte, részt óhajt venni a papság is, mely lelkesedést merit az ő magas példájából és szive mélyéből óhajtja, hogy még sokáig lobogtassa erős kezében a magyar Sion ormán az egyház zászlaját.

Szmrecsányi püspök erős hangon mondotta lelkes beszédét, melyet a papság harsány éljenzése követett.

Samassa bibornok válaszában kifejezte örömét, hogy ismét meglátogathatta az ő kedves szeretett barátját, kinek jellemét, áldozatos lelkét, buzgóságát, tudását, munkáját régóta nagyrabecsüli.

A püspök után a papságot köszöntötte, melyet különben már három év előtt is — ugymond a bibornok — örömmel tanult ismerni. Majd az ő szokott klasszikus tömörségével beszélt a papság mai hivatásáról, s arról a nehéz feladatról, hogy megtalálja a harmoniát az eszmék és a szivek között. Buzditotta őket, hogy püspökük bölcs vezetése mellett tartsanak ki továbbra is hiven az egyház jogaiért folytatott küzdelemben s a személyi érdeket félretéve csak arra a jutalomra törekedjenek, amelyeket a hiven teljesitett kötelesség érzete a nyugodt lelkiismeretnek nyujt.

A bibornoknak azután a püspök egyenkint bemutatta a tisztelgőket, kiknek mindegyikéhez volt egy-egy nyájas szava az érseknek. Hosszasan beszélgetett *Fetser* Antal és *Laurán* Ágoston vikáriusokkal, *Bunyitay* és *Karácsonyi* történetirókkal, dr *Karsch* Lollion kanonokkal, ki egykor az egyetemen — püspökünkkel együtt — tanitványa volt a bibornoknak, a szerzetes rendek tagjaival, a szemináriumi tanárokkal stb. Beszélgetés közben érdekes reminiscentiákat elevenitett fel és szellemes megjegyzéseket füzött hozzá s nem ritkán egy-egy irányitó eszmét vetett fel.

A fogadtatásra sokáig kedvesen fog visszaemlékezni a papság, melyet kegyesen bocsátott el a bibornok.

*

A bibornok érseknél tisztelegtek *Glacz* Antal főispán és dr *Hoványi* Gyula jogtanár.

Délután a bibornok Szmrecsányi püspökkel együtt kikocsizott a Püspökfürdőbe, honnét este 7 óra után tértek vissza.

* **Urnap Ujváros**on. Régi szokás szerint az ujvárosi plébánia templomban ma tartják meg az urnapi ünnepélyt. A szent misét és körmenetet *Grócz* Béla kanonok, az ünnepi szent beszédet pedig *Szilágyi* Dózsa főgymnáziumi hittanár tartja. Kezdete reggel 8 órakor.

* **Kossuth hetegsége.** Fővárosi tudósitónk jelenti: *Kossuth* miniszter állapotában örvendetes javulás állott be. Arcának gyulladása s a daganat muló félben van. Még egy pár napot kénytelen a szobában tölteni, s igy a tegnap délután tartott értekezleten sem vehetett részt.

* **Bérmaut Békésmegyében**. *Fetser* Antal felszentelt püspök tegnap délután indult el bérmautjának második részére Békésmegyébe, hol vasárnap és hétfőn Gyulán, kedden pedig Kigyóson fog bérmálni.

* **A közterek rendezése**. A tél folyamán, a már amugy is régi keritések, padok megrongálódtak a sétatereken. Sok helyen a fák kiszáradtak, ami sokat vonn le a terek szépségéből. A főmérnök most ezeket a hiányokat kivánja pótolni s előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy az általa készitett költségvetést hagyják jóvá. A pótlások eszközlése 1191 korona és 72 fillérbe kerül.

* **A villamos gyorsasága**. A nagyváradi villamos vasut részvénytársaság kérelemmel járult a vasuti és hajózási főfelügyelőséghez, illetőleg a kereskedelmi miniszterhez, hogy az ujonnan készitett villamos kitérők folytán engedjék meg miszerint a kocsik gyorsaságát a jövőben fokozhassák. A kérelem a városi tanácshoz lett beküldve, honnan véleményezés végett a főmérnöknek adták ki. A főmérnök tegnap tette meg jelentését erre vonatkozólag. A vélemény a kérelem teljesitését nem kivánja megtagadni, csupán azt köti ki, hogy a Torna-utca—Templomtéri vonalon a sebesség ne legyen több óránként 10 kilométernél. Ezen a részen ugyanis a kitérőknél a forgalomra tekintettel a nagyobb gyorsaság életveszélylyel járna.

* **Ujságiró házassága**. *Liptai* Károly, nagyváradi ujságiró ma, junius hó 2-án lép Budapesten házasságra *Szerémy* Gizellával.

* **Az árvaszéki elnök hivatalvizsgálata**. Biharvármegye árvaszéki elnöke *Hranyiczky* Károly a szokásos évi vizsgálati körutját e hó 10-én kezdi meg. Az első járás az élesdi lesz, hol is a nagybáródi jegyzőségben fogja megtartani az első vizsgálatot. Az árvaszéki elnök távollétében az árvaszék vezetését *Fráler* Kálmán helyettes elnök fogja teljesiteni.

* **A kaszárnyák környékét rendezik**. Nagy Lajos kérelemmel járult a városi tanácshoz, hogy a Rulikovszky-ut mentén a honvéd gyalogsági laktanya mellett a volt járvány kórház felöli részen huzódó 10-öl szélességü árokból 600 négyszögölnyi területet részére 1 koronájával négyszögméterenként bocsásson át. A főmérnök a kérelem elutasitását véleményezte és pedig azon az alapon, hogy a szóban forgó terület a kaszárnyák környékének egységes rendezéséhez lesz szükséges.

* **A kölni virágjáték aranytolla**. A dr Fastenrath János kölni polgármester virágjátékán ez idén »Szent Erzsébet« cimü költeményével első dijat nyert *Szepessy* Lászlónak, a kiváló katholikus költőnek, az alapitó egy remekbe készült aranytollat küldött jutalmul, mely a beemailirozott rózsacsodás szent Erzsébettel, a magyar koronával, kölni cimerrel, melyeket a virágjáték tipikus virágai fonnak össze, az ötvösmüvészet valóságos remeke.

* **Járványok a megyében.** Dr *Móricz* Ernő megyei főorvos tegnap tette meg jelentését az alispánhoz a megye mult havi egészségügyi állapotáról. A jelentés kizárólagosan a járványokra vonatkozik, melyet összehasonlitva az előző havi jelentéssel a megye egészségügyében javulást vehetünk észre. A kimutatás szerint a mult hó második felében hökhurut 13, hasi hagymáz 5, vörheny 10, kanyaró 279 és roncsoló toroklob 23 esetben fordult elő.

* **Elhanyagolt utcák**. Ferenc és Beke utcák lakói kérelemmel járultak a városi tanácshoz, hogy a két utca ázsiai állapotán némileg javitsanak. Ez a két utca azok közül az utcák küzül való, melyek szélében a felgyülemlett vizen zöld békanyál uszkál s a levegőben a párolgás következtében gyilkos miazmák lebegnek. Az orvoslást kérelmezők ügye véleményezés végett a főmérnöknek lett kiadva, honnan tegnap érkezett vissza a tanácshoz. A főmérnök jelenti, hogy a Ferenc-utca rendezése fel van véve a költségvetésbe és rövid időn belül meg lesznek téve a szükséges intézkedések, azonban a Béke-utca helyzetén nem lehet segiteni, mert erre megfelelő fedezet nincs. A türhetetlen állapotokon ideiglenesen fognak ugyan segiteni, gyökeres intézkedéseket csakis a jövő 1908. év folyamán lehet eszközölni, amikor is a költségvetésbe fel lesz véve Bátori utca rendezése is.

* **Hirtelen halálozás**. Csökmőről jelenti tudósitónk, hogy ott Kuszó József 16 éves gyermek tegnap hirtelen meghalt. A halálozás általános rémületet keltett a községben, mert mindenki azt hitte, hogy a halálozás kolera következtében állott be. A hullához nem mert közeliteni senki, mig a jelentéstétel után megérkezett községi orvos meg nem nyugtatta az embereket. Az orvos a vizsgálat megtartása után megállapitotta, hogy a gyermek szivszélhüdés következtében halt meg.

* **Halál a bányában**. A felsődernai bányában tegnap szerencsétlenség történt, mely egy ember életét oltotta ki. Az esetről tudósitónk a következőket jelenti. Lakatos Tógyer bányamunkás többed magával a bánya szászteleki részébe ment követ fejteni. E ténykedése közben a feje fölött már régebb idő óta kiálló kődarab ismeretlen okok miatt lezuhant s az alatta dolgozó embert a szó szoros értelmében összemorzsolta. A szerencsétlen munkásnak csak összezuzott testét tudták felszállitani a napfényre, hol jelentést tettek az esetről az előljáróságnak, mely a megtartott vizsgálat során megállapitotta, hogy gondatlanság nem terhel senkit.

* **Veszett kutya garázdálkodása.** Magyarcsékei tudósitónk jelenti, hogy a járás területén lévő Szpinus községben Márkis Flóre odavaló munkás embert egy veszett kutya megmarta. A megmart ember az orvos utasitásának ellenére is odahaza maradt s sebét nem gyógykezelte, minek következtében a megmart emberen kitört a veszettség s pár órai borzalmas kinok között meghalt. Ugyancsak a magyarcsékei tudósitó jelenti, hogy a Szombatság községében egy veszett kutya Kurilla Vince pálya őrt marta meg, kit a pasteur intézetbe száliitottak.

* **Találtak** egy erszényt, több apróssággal és némi pénztartalommal. Igazolt tulajdonosa átveheti a renddrség I. emelet 7. számu szobájában.

x **Leitner Márton divatáruházának** épitkezési munkálatai immár csaknem befejezést nyertek s a hatalmas divatházban amely nagyszerü arányokban bontakozik ki a szemlélő előtt, az árusitás is megkezdődött. Az áruház ünnepies megnyitása a nagyközönség és meghivott vendégek jelenlétében e hó 6-án, csütörtökön fog végbe menni.

IRODALOM.

Az örökimádás cimü folyóirat juniusi füzete a következő tartalommal jelent meg: Fischer Agoston: A legméltóságosabb Oltáriszentség és szent alajos. — Timár Kálmán: Urnapi prédikáció hatása. — Horváth Jenő: A kereszt után. — Reviczky Aladár: Vissza a gyakori szent áldozáshoz, a kegyelmek forrásához. — Horváth Jenő: Jöjjetek hozzám. — Az Apostoli Szentszék körlevele a gyakori és mindennapi szent áldozásról. — Karkecz Lajos: Az Oltáriszentség anyaga. — Fischer Agoston: Elmélkedés a legméltóságosabb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

Kis Pajtás. Szerkeszti: Szepessy László. E rendkivül pompásan, finom tapintattal szerkesztett lapocskának legujabb, 22 ik száma is a legelevenebb gyermekkacagás jegyében született. Egy-egy busabb akkord csak füszerezve zendül a jóizü történetekbe, versekbe: Szepessy bácsi: Árva gyermekek. (Vers szép cimképpel.) — Páka Kölber Jenő: Lacika utazása. (Vidám történet Fáy Dezső stilszerü illusztrációival.) — Ujlaki Géza: Anyának. (Gyermekvers képpel.) — Csongor Aranka: Guszti bünhödése. (Megható gyermekmese Fáy Dezső rajzaival.) — Laci bácsi: Hogyan lett a bociból kénguru? (Humoros vers Bükkerti Vilma egész oldalt betöltő, ötletes karrikaturáival.) — Katalin: A kis hercegnő. (Gyönyörü gyermekkaland franciából való forditása eredeti illusztrációkkal.) — Szepessy bácsi: Furfangos tréfa. (Verses gyermekcsiny egész oldalas, kifejező képpel.) — Vincze József: Igaz mesék. (A »Szózat költője« cimü irodalomtörténeti csevegésnek kedves fejezete Gerlóczy Géza remek rajzaival.) — Képekkel teletüzdelt játék, Gyermekhirek, Gyermekirodalom, Fejtörők, Beszélő kép, Szerkesztő bácsi postája s más ügyes rovatok zárják a derék lapot. Utolsó oldala elsőrangu szenzációt hoz a gyermekeknek: »A Kis Pajtás 200 boronás pályázata« cimen egész sereg jól kieszelt tételt szór eléjük képességeik kikutatására. A legmelegebben ajánljuk e lapot olvasóinknak. Előfizetése: Egész évre 6 kor., félévre 3 kor. Megrendelhető T. Pelikán Krizsó társszerk. és kiadónál: Budapest, VII. kerület, Thököly-ut 16.

EGYESÜLETEK.

Uj keresztény egyesület. Löpte és vidéke keresztény szociális egyesületének alapszabályait a belügyminiszter látamozta.

A Népnevelési Egyesület választmánya tegnap delután ülést tartott. Az ülésen Sipos Orbán elnökölt. A közgyülés megtartását junius hó 16-ára tüzték ki. Megállapitották a közgyülés tárgyait s véleményt mondtak nehány a jövőben megvalósitandó dologra nézve.

A központi takarékpénztár közgyülése. A központi takarékpénztár alaptőkéjének felemelése tárgyában ma delelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében rendkivüli közgyülést tart.

SZINHÁZ.

A hét müsora.

Vasárnap: Délután: Táncosregiment (félhelyárakkal), este: A Csepürágók B) bérlet 64. előadás, Tábori Frida utolsó fellépte.

Hétfő: Vig özvegy, utolsó előadás, B) bérlet, Károlyi Leona utolsó föllépte.

A bucsuelőadások. Ma és holnap lesz még nyitva a szinház, három előadást tart még

• szezonban a társulat. Ma délután a legutolsó ujdonság a «Táncosregiment» kerül megismétlésre félhelyárak mellett. Este érdekes repriz lesz, a mult szezonok legnépszerübb operett, a «Csepürágók» teljesen uj betanulásban, a kis komédiásleányt *Tábori* Frida játssza. Utolsó előadásul a szezon kasszadarabját, a győzelmes «Vig özvegy»-et játssza még el a társulat bérletben. Kedden utazik a társulat B.-Gyulára, a hol négy hétig játszik.

TANÜGY.

Évzáró vizsgák.

A nagyváradi m. kir. áll. főreáliskola vizsgálatainak sorrendje:

Junius 2-án d. e. 8 órakor: izr. neol. hittan.

Junius 3-án d. u. 3 órakor a református hittan.

Junius 4-én d. u. 3 órakor: a gör. kel. hittan.

Junis 9-én d. e. 8 órakor: orth. izr. hittan.

Junius 10-én d. u. 3 órakor: latin nyelv.

Junius 10-én délután 4 órakor: egészségtan.

Junius 13-án délután 3 órakor: ágost. hittan.

Junius 15-én délután 3 órakor: róm. kath. hittan.

Junius 15-én délután 5 órakor: torna.

Junius 17-én délelőtt 8 órakor: II. oszt. természetrajz, földrajz, mértan. III. oszt. magyar, német, francia. IV. oszt. fizikai, mértan, VI. oszt. természetrajz, mennyiségtan, mértan. VII. osztály magyar mértan. francia.

Junius 18-án d. e. 8 órakor: I. A) magyar, német, számtan. I. B) oszt. magyar, német, számtan. V. oszt. történelem, mennyiségtan, rajz.

Junius 19-én d. e. 8 órakor: III. oszt. történelem, földrajz, számtan. IV. oszt. mennyiségtan, rajz. VI. oszt. magyar, német, francia.

Junius 20-án d. e. 8 órakor: V. oszt. természetrajz, vegytan. VII. oszt. mennyiségtan, mértan, rajz.

Junius 20-án d. e. 8 órakor: irásbeli, d, u. 3 órakor: szóbeli, magánvizsgálatok.

Junius 21-én d. e. 8 órakor: I. B) természetrajz, földrajz, mértan. II. oszt. magyar, német, számtan. III. oszt. fizika, mértan. IV. oszt. magyar, német francia. VI. oszt. történelem, vegytan.

Junius 22-én d. e. 8 órakor. I. A) természetrajz, földrajz, mértan. — V. o. magyar, német, francia. VIII. oszt. történelem, fizika, vegytan.

Junius 29-én d. e. 8 órakor: évzáró ünnepély.

*

A községi fiuiskolák V.—VI. osztályaiban az évzáró vizsgálatok sorrendje a következő:

Junius hó 17-én d. e. 8 órakor Őr-utcai V. osztály, 9 órakor őr-utcai VI. osztály, 10 órakor Teleky-utcai V. oszsály.

Junius hó 18-án d. e. 8 órakor Váraljai V. osztály, 9 órakor Váraljai VI. osztály.

Junius 19-én d. e. 8 órakor Ritoók Zs.-utcai V. osztály, 9 órakor Ritook Zs.-utcai VI. osztály.

A vizsgákra az érdeklődőket tisztelettel meghivom. *Dr Altmann Jakab* vizsg, biz. elnök.

*

A községi leányiskola negyedik osztályaiban a zárvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni:

Junius 17-én d. e. tél 9 órától az őr-utcai A. osztályában.

Junius 17-én délután 3 órától az őrutcai B. osztályában.

Junius 18-án délelőtt fél 9 órától a Tisza Kálmán-téri A. osztályában.

Junius 18-án délután 3 órától a Tisza Kálmán-téri B osztályában.

Junius 19-én délelőtt fél 9 órától a váraljai iskolában.

Junius 20-án délelőtt fél 9 órától a velencei iskolában.

E vizsgálatokra a bizottsági tag urakat, a t. szülőket, gyámokat és tanügybarátokat tisztelettel meghivom. *Stark* Gyula, vizsg. biz. elnök.

—

Polgári iskolai tanárok közgyülése. A polgári iskolai egyesület Bihar-Hajdu megyei köre junius hó 5-én délelőtt 10 órától Debrecenben közgyülést tart. A közgyülésre a nagyváradi polgári fiu és leányiskolák tanerői körül tizenhaton utaznak A közgyülés tárgysorozata igen gazdag. A helybeli tanárok közül *Winkler* Lajos tartja az elnöki megnyitót. *Oó* Dezső titkári jelentését terjeszti elő. *Biró* Márk a polgári iskoláról tart szabad előadást. A közgyülés rendkivül élénk és látogatott lesz. Mint értesülünk több egyetemi tanár és képviselő is részt vesz a közgyülésen.

MULATSÁG.

Nyomdászok mulatsága.

A szürke ólombetük derék munkásai, a nagyváradi könyvnyomdászok kedves mulatságra készülnek. E hó 29-én, szent Péter és Pál napján a Sport-téren, a Lövölde helyén rózsaünnepélylyel egybekötött táncmulatságot rendeznek. A mulatság felette ötletesnek és nagyon kedélyesnek igérkezik. A mulatság agilis rendezői fáradtságot nem kimélve dolgoznak a mulatság sikerén és az előkészületeket gondosan teljesitik. A rózsaünnepélylyel egybekötött mulatságon a 37. gyalogezred zenekara fog játszani. A meghivók már elkészültek és a napokban szétküldi őket a rendezőség.

—

A «48-as népkör» táncvigalma. *A »nagyváradi 48-as népkör«* ma tartja meg nyári táncvigalmát a Kossut-szobor alap javára, melyről már többször meg is emlékeztünk, a Rhédey-kert lövölde helyiségében. Az estély iránt oly nagy az érdeklődés, hogy e célból a villamos vasutak a Rhédey-kerti vonalon éjjel is közlekednek a rendező bizottság intézkedése folytán. Jó ételek és italok, valamint jó zenéről is már gondoskodott a rendezőség és igy bizonyára méltó siker fogja koronázni a buzgó rendezőség fáradozásait. A táncvigalom kezdete 8 órakor, a táncvigalom rendezősége, valamint a táncrendező ifjuságot ez uton kéri a rendező-bizottság elnöksége, hogy a vendégek érkezte előtt jóval, legalább is 7 órára a Rhédey-kert Lövölde helyiségében a helyszinén megjelenni sziveskedjenek.

TÁVIRATOK.

A király megérkezése.

Budapest, jun. 1. Most más pozitiv hirek is jöttek a király megérkezéséről. Eszerint a király e hó 6-án este fél 8-kor érkezik Budapestre a nyugati pályaudvaron.

Beck Budapesten.

Bécs, junius 1. Beck báró holnap érkezik Budapestre. Érkezése a trónbeszéddel van összefüggésben. A trónbeszédnek a kiegyezésre vonatkozó részét ugyanis csak Wekerlével való tárgyalás után a hétfői miniszteri tanácskozáson szövegezi meg az osztrák kormány.

Wekerle Bécsben.

Budapest, junius 1. Wekerle hétfőn Bécsbe utazik az Erzsébet királyné emlék lelepezésére. A miniszterelnököt valószinüleg a kabinet több tagja el fogja kisérni.

Batthyány lemondása.

Budapest, junius 1. Batthyány Tivadar gróf lemondásáról különféle hirek terjedtek el. Batthyány kijelentette, hogy tisztára egészségi okokból mondott le állásáról.

A centrum és keresztényszociálisták.

Bécs, junius 1. A volt centrumpárt tagjai ma ülést tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy csatlakoznak a keresztényszociálistákhoz és erről azonnal értesitették Luegert, a keresztényszociálisták vezérét.

Brankovics ügye.

Ujvidék, jun. 1. A szerb püspöki zsinat nem merte kimondani Brankovics pátriárka ártatlanságát, csak annyit mondott ki, hogy a kongresszus nem volt illetékes a pátriarkát elitélni.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, junius 1.

Oszrák hitelrészvény — — —	678·—
Magyar hitelrészvény — —	796·—
Leszámitoló bank — — —	506·—
Rimamurányi — — — —	525·—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670·—
Közuti vasut — — — —	594·—

—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, junius 1.

Buza április — — —	13.15 — 13·35
Rozs áprills — — —	13·50 — 13.30
Tengeri május 1907 — —	10·80 — 11·05
Repcze aug.-ra — — —	27·80 — 28·24
Zab ápr.-ra — — —	15·20 — 16·10

—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 junius 1-én.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	11.21
Magyar koronajáradék 4% — — —	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% —	83·—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4% —	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	96·—
Magyar gyeremény sorsjegy-kölcsön —	200·—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	150—
Osztrák járadék ezüstben — — —	99·50
Osztrák járadék papirban — — —	100·—
Osztrák korona járadék — — —	117·—
Osztrák járadék aranyban — — —	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	155·—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	17·65
Magyar hitelbank részvény — — —	17.65
Városi villamosvasut — — — —	833·—
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	680·50
20 frankos frankos (Napolendor) — —	683·25
Osztrák-magyar államvasuti részvény— —	19·08
Német birodlmi márka — — — —	117·58
London vista — — — — — —	24117
Páris vista a — — — — — — —	95·47
20 márkás arany — — — — —	37.40

—

Forgalmi kimutatás 1907 május 27—28. Tiszta buza körülbelül 190 htl — Kétszeres buza 90 htlr Rozs 100 hltr Árpa 80 htlr Zab 60 hltr Tengeri 70 htlr burgonya 80 htlr.

———

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesitést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári ujdonságok a következő cikkekből: **Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek szines cipők. Angol zefir ingek. Elegáns divatmellények.**

50

Egyedüli raktár a hirneves **Engelhardt**-féle **Carlsbadi cipőkből.**

Igazságszolgáltatás.

A kilincslopók.

Az idén husvétkor tömegesen érkeztek a rendőrségre a feljelentések, hogy valami tolvajbanda következetesen lelopkodja a kapukról a rézkilincseket s ezzel a háztulajdonosoknak temérdek kárt és kellemetlenséget okoztak. Igy például egyik előkelő ügyvéd egy kuriai biró vendégével együtt nagyszombat napján órák hosszat nem tudta elhagyni a lakását, mert a kapun nem volt kilincs.

A rendőrség kinyomozta a tetteseket *Gut* György, *Boros* László, *Boros* József és ifj. *Nyárádi* Lajos csavargók személyében, kiktől id. *Nyárádi* Lajos lakatosmester vette meg poton 80 fillérért a zsákszámra összelopott kilincset.

Ma itélkezett a törvényszék *Csulyok* Béla elnöklete alatt a bünösök felett, kik közül Gut Györgyöt, ki már kétszer volt büntetve, *két évi fegyházra*, Boros Lászlót, ki már négy izben ült kóterben dr *Krüger* Jenő ügyvéd védelme alapján hat havi fogházra, Nyárádi Lajos orgazdát egyhavi fogházra itélte, mig Boros József és ifj. Nyárádi Lajos tizenkét éven aluli koruk miatt büntethetők nem voltak.

REGÉNYCSARNOK.

Müvészélet.

Irta: **Kraszevszkij A. N.**

— Oroszból. — 47.

Mily rekedt a hangja — milyen felületes, hamaros a csókja! — almodik-e?

— Hogy vagy, hogy vannak a gyermekek? — A kapuszinbe lép és pislogva tekint a világosságban körül.

És valóban, erre az emberre örült oly eszeveszett, lélek-ölő módon, erre a kedvetlen, nehézkes emberre, a lógó ruhákkal, a rosszul nyirott hajjal, a szörnyen megöregedett arccal, melyet Isten tudja miféle uj vonás szinte eltorzit?

Natália lábai megtagadják a szolgálatot, valami támasz után kapkod és egy székbe roskad.

— Milyen halavány vagy Natália! — kiáltja Lensky. — Beteg vagy?

— Dehogy — csak — az — már öt óra óta várlak — azt hittem . . . már vissza sem találsz többé hozzánk.

Egy pillanatig Lensky még haboz, aztán lábaihoz borul és két karjával átkarolja térdeit. Ő, ki bucsuzáskor egy árva könyet sem ejtett, most a viszontlátásnál zokog mint egy kétségbeesett. Mit hazudjon, füllentsen neki! Mintha bárki kollegái közül visszatartani merte volna, ha komolyan haza kivánkozott volna!

— O Natália, Natália! Bocsáss meg. Mindnyájan félünk a menyországba visszatérni, ha egyszer beleéltük magunkat a földön. Natália, légy jó hozzám, ne bocsáss el többé magadtól.

Tört dőfött neje szivébe, de e szivnek egész gyöngédsége felébredt.

Natália lehajlik hozzá, puha fehér kezével megsimogatja bozontos haját:

— Szegény sasom, — suttogja lágyan — szegény, kedves sasom!

— Apa! — kiáltja egy ezüst csengésü vékony hangocska — Ap—a! — ismétli akadozva, ijedten . . . Kolja odaszaladt a szülőkhez . . .

És ha száz évig élne, még sem fogja elfeledhetni, hogy akkor este, az első hosszu elválás után atyját zokogni látta anyja lábainál.

Akkor nem értette mit lát, mit hall, — de később megértette, — nagyon is megértette.

Oh mily szomoru az élet, — mily szomoru!

* * *

A megérkezése utáni reggelen volt Lensky szobájának ablakánál állt és letekintett a néma kertbe. A kis patak, mely az Eremitage keskeny oldalán csaknem mint egy kis vizesés rohant zuhogva lefelé a dombon, itt, a ház homlokzata előtt, honnan Lensky lenézett reá, komoly szelidséggel folytatta már alig lejtős utját, setétlő hahjain annyit magával vive a napfényből, amennyi a hársfa ágak közt hozzáférhetett. A vizből hüs szellő szállt fel, köröskörül harmatos, üde és buján tenyésző volt a reggeli pompában ragyogó természet, anélkül, hogy bármerről a romlás, hervadás vagy közelgő mulandóság legcsekélyebb jele mutatkozott volna.

És a rózsák mily vakitó tömege emelkedett le káprázlató szinváltozatosságban a komoly sötétzöld háttérről — nagy Maréchal-Niel rózsák, mélabusan lekonyult fejekkel, sötétpiros Jaqueminots-k, tüzes Baronne Rothschild-ok, szeszélyesen fodrozott gyöngéd rózsaszin La France-ok és egészen be, szobájáig kusztak fel a Gloire de Dijon-ok, versenyt szaladva ici-pici futó-rózsákkal.

A kert kavicsos utain apró és nagy lépések nyikorgása hangzott; Natália a hársfák árnyékából ki, a ház elé lépett. Karján kis lánykáját tartotta és mellette tipegett hatéves komolyságával Kolja, egy kosár epret hordva, mit nyilván az imént szedegetett anyjával. Bájosabbat nehéz volna kigondolni, mint a királynői alakot, lilaszin szalagcsokrokkal ékitett fehér pongyolájában és az ici-pici rózsás teremtéssel karjain. A kis baba feje, karjai és lábacskái meztelenek voltak. Életkedvében táncolt, hadonázott, madárcsiripoláshoz hasonló hangokkal kisérve csintalankodásait. Pillangót pillantva meg, hangosan felkiáltott és pici kacsóiba tapsolt.

— Ah, készen vagy már? — kiáltá Natália férjét az ablakban megpillantva. — Gyere reggelizni, itt lenn a kertben teritettem.

Lensky lesietett. A reggeli-asztal árnyékos helyen állt, az illatos hársak alatt. És milyen asztal! Milyen vidám hatást tett a Rouen i készlet, melynek ósdi tarkaságában a legellentétesebb szinek egymásba szaladtak s ez oly jól vette ki magát a csillogó finom fehér damaszton, melyről oly szépen emelkedtek le: a fura kis tálacskák még meleg aranyos kis kalácsaikkal, a sárgás vajjal a fényes jégdarabkák közt, az átlátszó aspikkal ékitett rózsaszinü sódar! Köröskörül zöldes árny, illatosan hüs — csak itt-ott egy pajzán napsugár fénye, amint kiváncsian a lomb közt kandikál elő.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

A 4%-os 65

magyar koronajáradék

junius hó 1-én esedékes szelvényeit már **folyó hó 20-tól** kezdve költségmentesen beváltja a **Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terménybank, Nagy-Teleky-utca,**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), szines fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és **villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett **kaphatók.** A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetmény.

A nagyváradi takarékpénztár r.-t. 1907. évi május 12-én tartott rendkivüli közgyülésén elhatároztatott, hogy 600000 kor. alaptőkéjét, 300 darab uj részvény kibocsátása által *600000 kor.-ról* 1200000 *koronára felemeli* és hogy ezen uj részvények, melyek 1908. január 1-től részesednek az üzleteredményben, a régi részvények tulajdonosainak átvételre felajánltassanak.

Ezen határozat alapján a régi részvények tulajdonosainak a fentemlitett 300 darab részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre:

1. *Minden régi részvény alapján egy uj részvény vehető át.*

2. *Az átvételi árfolyam* 4000 kor., melyből 2000 kor. az alaptőke, 2000 kor. pedig a tartaléktőke javára fog iratni, miállal *a tartalékalap 1210910 kor. 38 fillére emelkedik.*

3 Az átvételi jog különbeni elenyészés terhe alatt *1907. évi junius 1-tól 1907. augusztus 1-ig hétköznapokon pénztárunknál gyakorolható. Ezen határidő leteltével az átvételi jog megszünik.*

A ki átvételi jogával élni kiván, tartozik a részvényt szelvényei nélkül a jog gyakorlása céljából bemutatni pénztárunknál és egyideüleg ugyanott az első részfizetést készpénzben teljejesitem, a mi, valamint a későbbi befizetések ideiglenes elösmervényen nyugtáztatnak. A benyujtott régi részvények az elővételi jog gyakorlásának reányomása után azonnal visszaadatnak. Az elővitelijog a részvény és 400 kor. készpénz beküldésével posta utján is eszközölhető.

4. A befizetések következőkép teljejesitendők:

400 korona 1907. augusztus 1-ig.
1200 » 1907. október 1-ig
1200 » 1907. november 1-ig.
1200 » 1907. december 31-ig.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitüzött határidő előtt is befizetni. A befizetések után a takarékpénztár a befizetés napját követő naptól 1907. évi december 31-ig 5 százalékos kamatot fog megtériteni és ezen kamatot 1908. január 2-től kifizetni.

Az elővételi jog gyakorlása után megállapitott befizetési részletek pontos betartása nem kötelező, *de legkésőbb 1907. december 31-ig okvetlenül teljesitendők. Ha azonban a befizetés 1907. december 31-ig nem teljesitetett, az igazgatóság az illető ideiglenes részvényelösmervényeket semmisnek nyilvánithatja, a késedelmes fizető pedig az addig teljesitett befizetést elveszti.* Az eként megsemmisitett részvények helyett az igazgatóság uj részvények kibocsátását rendelheti el s ez esetben az ezzel érvénytelenitett befizetések, hozzászámitva a kibocsátási értéken felül elért többletet, a részvénytársaság tartaléktőkéje javára lesz könyvelve. — Ugyszintén ezen tartaléktőke javára lesz könyvelendő az elővételi jog nem gyakorlása által értékesitendő uj részvény eladásából származó nyeremény is.

Az uj részvények az ideiglenes elösmervények beadásá és 10 korona befizetése ellenében *1908. évi január 25-től fognak kiadatni.*

Nagyvárad, 1907. május 25.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terménykitelbank nagyváradi pénzintézet f. évi május hó 16-án tartott rendkivüli közgyülésében elhatározta, hogy 675000 korona részvénytőkéjét 750 drb. egyenkint 300 koronáról s névre szóló részvény kibocsátása utján 900.000 koronára felemeli.

Ezen 750 drb. uj részvény átvételére a régi részvények birtokosainak záros határidő alatt gyakorolható elővételi joguk van, melyet a következő feltételek mellett gyakorolhatnak, u. m.:

1) Három-három részvény, egy-egy uj részvény átvételére jogosit.

2) Az átvételi árfolyam 575 korona, melyből 300 korona a részvénytőkét, 275 kor. pedig a kiadások levonása után a rendes tartalékalapot illeti.

3) Az átvételi jog különbeni elenyészésének következményével 1907. junius 3-tól 1907. julius 15-ik napjáig gyakorolható.

4) Aki az átvételi joggal élni kiván, tartozik a régi részvényt, vagy részvényeket szelvények nélkül az intézet pénztáránál bemutatni és az első részletet készpénzben lefizetni. A befizetést a pénztár külön elismervényen nyugtatja és a benyujtott régi részvényeket lebélyegezve a benyujtónak azonnal visszaadja.

5) A befizetések következően teljesitendők:
175 K 1907. junius 3-tól julius 15-ig,
200 K 1907. szeptember 15-ig,
200 K november 15-ig.

Szabadságában áll azonban a részvényjegyzőnek több részletet vagy valamennyit a kitüzött határidő előtt is befizetni.

Minden befizetés alkalmával az intézet a befizetőnek a befizetett összeg után a befizetés napjától 1907. december 31 ig számitandó 5 százalek kamatot térit meg, amennyiben az uj részvények az 1907. évi üzleteredményben nem részesülnek.

6) Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1907. december 15-ike előtt a befizetésekről szóló elismervény visszaadása ellenében, az intézet pénztára megfelelő szelvényekkel ellátott és névre szóló az elismervényen kitüntetett darabszámnak megfelelő uj részvényt szolgáltat ki.

7) Az oly részvényes, ki az átvételi jog gyakorlásánál nem tud három drb részvényt bemutatni, minden egyes részvény után egy harmad uj részvény átvételére jogot adó nyilatkozatot kap. Három ily nyilatkozatnak 1907. julius 31-ig történő beszolgáltatása ellenében az illető jogot nyer, hogy egy uj részvényt a fenti feltételek teljesitése mellett átvehessen. Az ily 1 | 3-ad részvény elővételi jogáról szóló nyilatkozat 1907. julius 31-től kezdve hatályát veszíti.

8) A befizetéssel késedelmeskedők ellenében az intézet igazgatósága az alapszabály 5. §-a szerint *) fog eljárni.

Nagyvárad, 1907. évi május hó 23-án.

Az igazgatóság.

*) Az a részvényes, aki az átveendő részvényekre esedékes valamely részletet a kellő időben be nem fizeti, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles megtériteni. Ha azonban a részleteket és azok kamatjait a kitüzött határidő lejárta után 60 nap alatt sem fizeti be, az igazgatóság az illető részvényekről kiadott ideiglenes elismervényeket ujabb hirlapi közzététel nélkül semmiseknek nyilvánitja, a késedelmes részvényes pedig a már befizetett összeget elveszti.

Védjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **kőszvénynél, csúznál és meghülé seknél,** ..... bedörzsölésképpen használva. .....

Figyelmeztetés. Sílány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a **„Horgony"** védjegygyel és a **Richter** czégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz".

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Uj fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kivánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház)

megnyilt.

Műtermében készit:

Platin képeket
Aquerelleket
Olajfestményeket

és régi képek után uj másolatokat.

Elsőrangu kivitel!

Lukács Aladár

elsőrangu kalap-, fehérnemü- és uri-

— — — divat üzlete — — —

Nagyvárad, Fő-utca. Telefon 516.

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönöket

10—75

évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménynyel közvetiti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financirozza

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelforgalmi irodája
Nagyvárad, Mé.ászáros-u. 2. sz.
Telefon szám 24.

27

Moskovits cipőgyár Kossuth-utca

Helyi ipar.

24

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

tűzasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern styl szerint. Vas, réz és hajlitott fa-butorok rendkivül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neuraszteniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatásu gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, subalpin klima. Hideg és meleg fürdők. Vasas és szénsavas források.

Előidény junius 15-től julius 5-ig.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágositással szolgál: a fürdőbérlőség, Besztercén, Mihály-utca 18., junius 15-től Radna-Borbereken. 61 1—0

Eladó ház.

Nagy-Teleky-utcán 531. népsorszámu Wagner-féle sarokház örök áron eladó.

Értekezhetni
dr Schweiger Ede ügyvéddel.
Szilágyi Dezső utca 16. szám.

Értesités.

	Ár frt
Egy duplafedelü valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . .	19.—
Egy duplafedelü omega óra	13.50
Egy duplafedelü ezüst óra pontosan regulázva	5 75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cilinder szerkezettel	6 50
Egy jó erős nikkel óra	1 80
Egy jó duplafedelü nikkel óra . . .	2 50
Egy legjobb minőségü ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel . . .	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség .	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Szinház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, (Káptalan-ház.)
Bihar-kávéházzal szemben.

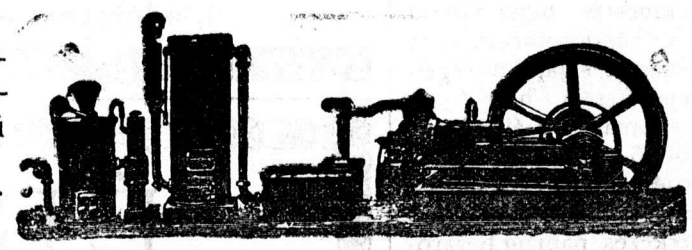
Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hirnévnek őrvendö benzin lokomobiljait benzin lokomobilos cséplőszelvényeit és

szivógáz-motorait.

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendü gyártmány! Szodfitömör

kivitel! Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel dijmentesen szolgálunk!

Lokomobilok, gőzcséplőgépek, benzinmotorok, aratógépek, talajmivelő eszközök, teljes malomberendezések, stb. stb.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

M. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége B.-pest.

Dr. Krüger Aladár
ügyvédi irodáját
Szalárdi (régi Posta)-utcza
7. sz. alá (saját házába)
helyezte át.

Dr. Krüger Jenő
ügyvédi irodáját
Szalárdi-utca 7. sz. alatt
megnyitotta.

4628—1907. sz.

Hirdetmény.

A budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamnak 1901-ben történt létesitése óta ezen tanfolyamnál vándorpincemesterek vannak alkalmazva, a kiknek az a feladata, hogy a szőllősgazdák kivánságára az illetőkhöz kiszálljanak, nekik boraik kezelésére nézve a szükséges utbaigazitásokat megadják, sőt a szükséges kezelési munkálatokat a termelők pincéjében is végrehajtsák, vagy saját felügyeletük alatt végrehajtassák s a szőlőbirtokosok vincellérjeit vagy más alkalmazottjait a szükséges borkezelési munkálatok helyes végzésére ott a helyszinén gyakorlatilag beoktassák.

Ez idő szerint öt ily vándorpincemester van alkalmazva a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamnál.

Eddig a vándorpincemester napi bérén és ellátási költségén felül még a vándorpincemester utazási költségeit is az illető szőlőbirtokosok tartoztak viselni.

Minthogy az okszerü borkezelés terjesztésére a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur különös sulyt helyez, igen kivánatos, hogy szőlőbirtokosaink e célból minél többen és minél gyakrabban vegyék igénybe az állami vándorpincemestereket.

Ennek megkönnyitése végett az eddigi feltételeket oda módositotta, hogy a vándorpincemesterek kiszállása alkalmával az utiköltségeket a rendeltetési hely vasuti állomásáig és onnan vissza az államkincstár fogja viselni s a szőllőbirtokosnak a vándorpincemestert csak az ottani vasuti állomástól saját költségén vagy saját fogatán a rendeltetési helyig és vissza az ottani vasuti állomásig szállittatnia. Ezen kivül köteles az illető szőllőbirtokos a vándorpincemesternek ottléte ideje alatt lakást és élelmezést adni, továbbá a Budafokról való elindulás napjától a visszaérkezés napjáig bezárólag 3 korona, azaz három korona napibért fizetni.

Azoknak a szőlőbirtokosoknak, akik az állami pincemestereket igénybe kivánják venni, ez iránt közvetlenül a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra kell fordulniok. A pincemesterek a megkeresések beérkezésének sorrendjében fognak kiszállani.

Hogy a vándorpincemestereket minél több szőllősgazda vehesse igénybe, egy vándorpincemester egy szőllőbirtokosnál egyfolytában 6 napnál hosszabb ideig csakis abban az esetben maradhat, ha ugyanakkor más szőllőbirtokosnak nincs rá szüksége.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 12891—VIII. 2. szám alatt, az állami vándorpincemestereknek a szőllőbirtokosok részéről való igénybevétele tárgyában kiadott fenti tartalmu körrendeletét az érdekeltekkel tudomásvétel végett közlöm.

Nagyvárad, 1907. évi május hó 22-én.

Rimler Károly,
polgármester.

3901—1907. Tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyváradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Titzer Louisa végrehajtatónak Mudura János végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében. Elsősorban a szakadáti 350. számu betétbe A. I. 1—14. sor szám alatt felvett szántó-, rét-, kert földekből és erdőkből álló jószágtestre 907. korona kikiáltási árban másodsorban ugyanezen betétben A. 1. sorszám alatt felvett szántóból álló jószágtestre 119 korona kikiáltási árban; harmadsorban a szakadáti 353. számu betétben A. 1. 1. sorszám alatt felvett szántóból álló jószágtestre 362 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s annak foganatositására határnapul 1907. évi junius hó 25-ik napjának d. e. 9 óráját Szakadát községházához kitüzte.

Tekintettel pedig arra, hogy az ingatlanokra Mudura Péterné Nyegró Borbála javára haszonélvezeti jog ezt megelőző rangsorban pedig a Biharmegye takarékpénztár javára 3000 korona és jár. erejéig zálogjog van bekebelezve, az 1881. évi LX. t.-c. 163. §-a értelmében kimondatik, hogy az ingatlanok a haszonélvezeti jognak fentartásával csak az esetben adatnak el, ha azokért az előző követelések kielégitésére ezennel külön-külön 4000—4000 koronában megállapitott összeg mint vételár megigértetik, ha pedig ezek meg nem igértetnek, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlanok a haszonélvezeti jognak fenntartása nélkül nyomban uj árverés alá bocsáttatnak, mely utóbbi esetben azok a kikiáltási áron alul is eladatnak. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál és Szakadát község előljáróságnál tekinthetők meg.

Nagyvárad, 1907. évi március hó 5-ik napján.

Kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Kiss András,
kir. törvényszéki biró.

HIRDETESEK
jutányos árban felvétetnek a
„TISZÁNTÚL“
kiadóhivatalában.

Pályázati hirdetmény.

60—100 waggon

TŰZIFÁRA

és pedig:

első minőségü, kazánban tüzelhető cserfára.

Az árak waggononként helyt Nagyvárad—Velence vagy őssi i állomás adandók meg.

Nagyvárad város villamos müve.

Aláirási felhivás.

a »Magyar Takarékszövetkezet« első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi julius hó 1-én és tart 1910 évi junius hó 30-ik napjáig.

Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek utján való takarékosságra buzditani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégiteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyü módot nyujtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesitett befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az aláirás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A »Magyar Takarékszövetkezet tagjai kényelmére azt az ujitást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, ami tetemes időveszteséggel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előirt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi junius 1. napján.

A »Magyar Takarékszövetkezet« alapitói.

A szövetkezet a »MAGYAR BANK« r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hirnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK füszer és csemege üzletét átvettük**, azt korszerüen, a legjobb uj árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, **raktáron tartunk**

NAPONTA FRISS TEA-VAJAT

Az általános füszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kivül, még mindennemü csemegeárukat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borokpezsgők, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésü ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemü gazdasági cikkeket.

A n. érdemü közönség szives támogatását kréjük, biztositva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. 40 **Telefon 249.**

Irodalmi értesités.

MEGJELENT

az első kötet 500 szövegképpel és 60, részben szines mümelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

cimü kötet a magyar közönség minden rétegének érdeklődésére számithat. Nem tudákos szakmunka, hanem élvezetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több izben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet cime:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stilusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek irták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI cimü munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A **gazdát** rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékozást nyujt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A **magyar kereskedő** szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektiváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a **bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar** stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékü vagyont termelő haladásával. A **tanügy munkásai** a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében gondolkodásuk és ismereteik gazdagitására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a **közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról**, az **elektromosság**-ról, **távirás**-ról stb. szóló fejezetek.

A legujabb problémák: **radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép** stb. e könyv olvasása utján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A Technika Vivmányai

cimü kötet fejezetei és a szerzök nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálocsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
Pósta: H. Hennyey Vilmos.
A fény a tudomany szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorositó ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában. M. Müller Hugó
Faipar: Gaul Károly.
Szövö- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papirgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhót Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Lipthay Károly.
Telegrafia és telefonia: Hollós József.
Záröszó: Méray-Horváth Károly.

A „Müveltség Könyvtárá"-nak ára kötetenkint.... **24** korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében.

Nagyvárad, Rákóci ut.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állani:

I. A Technika Vivmányai
II. Az Ember
III. A Világegyetem
IV. A Föld
V. Az Élők Világa
VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

LEITNER MÁRTON divatháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca 5. sz.

ujonnan épült saját házában

csütörtökön junius 6-án nyilik meg.

Ünnepélyes megnyitás

5—6 óra között meghivott vendégek jelenlétében.

Az áruház megtekintésére este 7—8 óra között a n. é. közönség tisztelettel meghivatik.

Vásárlási kényszer nélkül.

Kapható minden elsörangu vendéglőben és kávéházban.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1907. évi junius 28-án.

Magyar királyi

jótékonyczélu államsorsjáték.

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdeben és váltó-üzletben.

1—4 **Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.**

HAÁSZ MANÓ női kézmü- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségü nyári ujdonságok érkeztek. Gyönyörü sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és azsurozott ruhavásznak, himzett batisztok és remek kivitelü sephirek, blousok. Ugyszinte batiszt és vászon, himzett ruhák Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nállam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.